

Talousarvioaloite TAA 46/2024 vp

Pia Lohikoski vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä ammatilliseen koulutukseen (120 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Työelämä muuttuu nopeasti, ja tulevaisuuden osaamisen tarpeita ei voi täysin kukaan tällä hetkellä tuntea. Ammatillinen koulutus on avainasemassa työmarkkinoiden tarpeisiin vastaamisen ja osaamistason noston kanssa. Tarvitsemme kipeästi lisää osaajia esimerkiksi tekniikan ja sosiaali- ja terveydenhuollon aloille. Yhä useampi joutuu tai haluaa vaihtaa alaa kesken työvuosien, ja tällöin ammatillisen koulutuksen merkitys on suuri. On myös inhimillistä, että toisinaan koulutus-alaa valitessa tekee vääriä valintoja, eikä alanvaihtoa tule tämänkään vuoksi hankaloittaa. Ammatillisen koulutuksen saatavuus on tärkeää myös oman osaamisen päivittämisessä ja syventämisessä.

Ammatillisen koulutuksen resursseista huolehtiminen on olennaista, jotta kaikenlaisista taustoista tulevat ihmiset pääsevät päivittämään omaa osaamistaan läpi elämän. Tämä tukee myös hyvinvointia, työssä jaksamista ja työurien pidentämistä.

Hallitus poisti jo aikuiskoulutustuen ja päätti nyt lisäleikkauksista ammatilliseen koulutukseen. Alan vaihtoa ja työurien pidentämistä sekä koulutuspoluilla etenemistä vaikeutetaan. Ammatillisen koulutuksen 120 miljoonan leikkaukset tarkoittavat laskennallisesti esimerkiksi 1 600 opettajan vähennystä, ja useissa ammatillisissa oppilaitoksissa on parhaillaan yt-neuvottelut käynnissä. Tällä tulee väistämättä olemaan merkitystä koulutuksen laatuun. Lähiopetuksen määrä on jo valmiiksi riittämätöntä tilanteessa, missä esimerkiksi opiskelijoiden oppimisen tuen tarve on kasvanut. Oppilaitokset ovat kuitenkin tilanteessa, missä hallinnosta ei ole enää mahdollista leikata, vaan leikkaukset on pakko toteuttaa suoraan opetuksen järjestämisestä. Ammatillisen koulutuksen leikkausten vuoksi mahdollisuudet opiskella tiettyjä aloja vähenevät. Lisäksi koulutusta joudutaan keskittämään, jolloin koulutuksen alueellinen saavutettavuus heikkenee.

On käytännössä mahdotonta suunnata leikkaukset niin, että ne eivät kohdistuisi peruskoulunsa juuri päättäneisiin tai ensimmäistä tutkintoa tekeviin. Peruskoulunsa juuri päättäneet opiskelijat tai ensimmäistä tutkintoa tekevät muut opiskelijat opiskelevat samoissa ryhmissä ja käyttävät samoja oppimismateriaaleja kuin muutkin opiskelijat. Koulutuksen saavutettavuuden alueellinen heikkeneminen vaikuttaa suoraan myös oppivelvollisiin.

Oppilaitosten on mahdotonta suunnitella toimintaansa pitkäjänteisesti epävarmassa tilanteessa, kun niihin isketään koko ajan uusilla leikkauksilla.

Talousarvioaloite TAA 46/2024 vp

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 120 000 000 euroa momentille 29.20.30 ammatilliseen koulutukseen kohdentuvan säästön perumiseksi ja koulutuksen kehittämiseksi.

Helsingissä 4.10.2024

Pia Lohikoski vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Minja Koskela vas
Jessi Jokelainen vas
Veronika Honkasalo vas
Timo Furuholm vas
Mai Kivelä vas
Laura Meriluoto vas
Anna Kontula vas
Johannes Yrttiaho vas